

Cours de tibétain - analyse - 35e pratique

Le 19 septembre 2024

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

35e pratique : s'en remettre aux antidotes des kleśa

༣༥) ཉོན་མོངས་སེལ་གཉེན་པོ་བསྐྱེད་པ།

ཉོན་མོངས་གོམས་ན་གཉེན་པོས་བསྐྱོག་དཀའ་བས། །
 རྒན་ཤེས་སྐྱེས་བྱས་གཉེན་པོའི་མཚོན་བརྒྱུད་ནས། །
 ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག། །
 འབྱུང་འཛོམས་བྱེད་པ་རྒྱལ་སྤྲུལ་ལག་ལེན་ཡིན། །

35) Comme il est difficile de remédier aux émotions dont on a pris l'habitude,
 Saisir l'arme de l'antidote avec attention et vigilance
 Pour détruire l'attachement et les autres poisons
 Dès qu'ils surgissent, c'est agir en bodhisattva.¹

35) Quand les émotions perturbatrices deviennent une habitude, il est difficile de les repousser avec des antidotes.
 Mais si, avec vigilance on saisit l'arme de l'antidote, alors,
 Dès l'instant où les émotions perturbatrices, telles que l'attachement, commencent à naître,
 Les détruire rapidement est la pratique des filles et fils des victorieux.²

༣༥) [ཉོན་མོངས་སེལ་པོ་+གཉེན་པོ་] [བསྐྱེད་པ།]

[ཉོན་མོངས་གོམས་ན་+གཉེན་པོ་] [གཉེན་པོ་+པོ་] [བསྐྱོག་དཀའ་+བས།] །
 [རྒན་ཤེས་སྐྱེས་བྱས་] [གཉེན་པོ་+པོ་+མཚོན་བརྒྱུད་+ནས།] །
 [ཆགས་སོགས་] [ཉོན་མོངས་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག།] །
 [འབྱུང་འཛོམས་བྱེད་པ་] [རྒྱལ་སྤྲུལ་ལག་ལེན་ཡིན།] །

¹ Traduction Padmakara.

² Traduction JM

Vocabulaire 35e pratique

ཉོན་མོངས་	émotions perturbatrices
གོམས་	habitude
ན་	quand/si
གཉེན་པོས་	avec un antidote
བརྗོག་	repousser
དཀའ་བས་	difficile
དྲུག་ཤེས་	vigilance
སྐྱེས་བུས་	par les êtres éveillés
གཉེན་པོའི་མཚོན་	l'arme de l'antidote
བརྗུང་	saisir
ནས་	à partir de
ཆགས་	attachement
མོགས་	et autres
དང་པོ་	premièrement
སྐྱེས་	naître
མ་གྲག་	immédiatement
འགྱུར་	rapidement
འཇོམས་	détruire
བྱེད་པ་	faire/agir

འགྱུར་འཇོམས་པ་ Dans le langage du dharma, il est utilisé pour désigner tout ce qui provient de l'esprit et qui est surmonté par l'application d'un antidote. L'acte de vaincre ou de supprimer les bouleversements de l'esprit. TD

འགྱུར་འཇོམས་བྱེད་པ་ on voit bien ici la construction du syntagme verbal.

Annexe : commentaire de Chökyi Drakpa

Au niveau de la 10e pratique, commence l'explication de la voie pour les êtres supérieurs qui unifient la vacuité à la compassion. À ce niveau, trois points sont énoncés, dont le 3e concerne les conseils pour ces êtres supérieurs. **La 25e pratique correspond à ce 3e point.**

Ce 3e point est lui-même divisé en cinq points : 1) ས་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་བསྐབ་པ། 2) མདོ་ནས་གསུངས་པའི་ཚོས་བཞི་ལ་བསྐབ་པ། 3) ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་ཚུལ་ལ་བསྐབ་པ། 4) དྲན་ཤེས་དང་ལྡན་པས་གཞན་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་བསྐབ་པ། 5) དགོ་བ་རྗོགས་བྱང་དུ་བསྐྱོ་བ་ལ་བསྐབ་པའོ།

La 35e pratique correspond au 3e point ci-dessus : ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་ཚུལ་ལ་བསྐབ་པ། “l'entraînement à l'abandon des kleśas”.

གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཚུལ་ལ་བསྐབ་པ་ནི།

ཉོན་མོངས་གོམས་ན་གཉེན་པོས་བརྗོག་དཀའ་བས། །

དྲན་ཤེས་སྐྱེས་བྱས་གཉེན་པོའི་མཚོན་བརྒྱུད་ནས། །

ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག །

འབྱུང་འཛོམས་བྱེད་པ་རྒྱལ་སྤྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཅི་སྐྱེ་སྐྱེ་ལ་གཉེན་པོ་མ་བསྐྱེན་པར་སྐྱེར་བཅུག་ནས་རིམ་གྱིས་གོམས་ཤིང་འབྲིས་པར་གྱུར་ན་ཕྱི་ནས་གཉེན་པོས་བརྗོག་ཅིང་སྤོང་བ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བས་ན། ལྷན་དོར་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ་དང་། སྐྱོ་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཅིར་འབྱུང་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྐྱེས་བྱས་གཉེན་པོའི་མཚོན་ཆ་ཤིན་ཏུ་རྟོན་པའི་སྤོང་བས་ལུགས་དང་ལྡན་པ་བརྒྱུད་ནས། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་དང་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་སྤྱོགས་པའམ་སྐྱེས་མ་ཐག་མགོ་འབྱུང་ཅམ་ནས་འཛོམས་ཤིང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྤྲས་རྣམས་གྱིས་ཉོན་མོངས་ལ་གཉེན་པོ་བསྐྱེན་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ལོ་ཞེས་པའོ། །